

Eğitim Fakültesi Dergisi

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Bilgiler Derslerinde Çoklu Zekâ Alanlarını Kullanabilmelerine Yönelik Görüşleri

Yadigâr Doğan, Seçil Alkış

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ydogan@uludag.edu.tr

secilalkis@uludag.edu.tr

Özet. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının hangi zekâ alanlarına daha yatkın olduklarının tespit edilmesi ve öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken zorlanıp zorlanmayacaklarını düşündükleri zekâ alanlarının ortaya çıkarılmasıdır. 2005-2006 öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 212 son sınıf öğrencisi örnekleme oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının doğa zekâsı, sözel zekâ ve müzikal zekâlarının “orta düzeyde gelişmiş” olduğu, diğer zekâ alanlarının ise “gelişmiş” olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının büyük bir kısmının; sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde sosyal zekâ, sözel zekâ ve mantıksal zekâ alanlarını kullanırken zorluk yaşamayacaklarını düşündükleri tespit edilmiştir. Buna karşın, öğretmen adayları müzikal zekâ, doğa zekâsı ve bedensel zekâyı sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken zorluk yaşayacaklarını düşünmektedirler.

Anahtar Sözcükler: Sosyal bilgiler dersi, çoklu zekâ alanları, öğretmen adayları, etkinlikler.

Abstract. The main goal of this study is to find which intelligence types the classroom teacher trainees seem to excel in and to determine the types the trainees think they will have difficulties when using during social studies classes. The sample group consists of 212 fourth grade students who were studying in the 2005-2006 academic year at the Uludağ University, Faculty of Education, Department of Primary Education. According to the results, the naturalistic, verbal/linguistic and musical/rhythmic intelligences of the classroom teacher trainees are at mid-level, and they have the other types at high level. Besides, it was found that the trainees do not think they will have difficulties when using the social, verbal/linguistic and logical/mathematical intelligence types during social studies classes. However, they think that they will have difficulties when they are to use the musical/rhythmic, naturalistic and bodily/kinesthetic intelligence types during the activities in the social studies classes.

Key Words: Social studies courses, multiple intelligence types, teacher trainees, activities.

Giriş

Çeşitli kaynaklar incelendiğinde, sosyal bilgiler kavramının farklı kişilerce farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Program yönünden bakıldığında sosyal bilgiler, sosyal bilimlerden alınan içeriğe dayanılarak disiplinlerarası bir yaklaşımla oluşturulan programı belirtmek için kullanılmaktadır. Barth ve Demirtaş (1997)'a göre, hayat bilgisi / sosyal bilgiler vatandaşlık eğitimi programı; Türk demokratik toplumundaki sorumluluk sahibi vatandaşların görevlerine uygun amaçlar üreten, içeriğini tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi konularını ilişkilendirerek oluşturan ve yaşam boyu sürecek vatandaşlık becerileri sunan bir eğitim programıdır. 2004 yılında hazırlanan Sosyal Bilgiler programının vizyonu ise; sosyal bilimlere ait kavram ve yöntemleri kullanan, çağın gerektirdiği temel bilgi, beceri ve değerlerle donanmış; etkin, üretken, hak ve sorumluluklarını bilen ve kullanan Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları yetiştirmek şeklinde ifade edilmektedir. Bu programla; öğrenci, dolayısıyla etkinlik merkezli; sosyal bilgiler açısından bilgi ve beceriyi dengeleyen, diğer ders, ara disiplinler ve sosyal bilgiler konularıyla ilişkilendirilmeye önem verilen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan aktif öğrenme yöntem ve teknikleriyle yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmıştır (MEB 2005).

2004 ilköğretim ders programlarının dayandığı temel felsefe yapılandırmacı (constructivist) olarak ifade edilen bir eğitim yaklaşımıdır. Yapılandırmacı

yaklaşımın en önemli özelliği, öğreneni merkeze alan bir yaklaşım olmasıdır. Programın dayandığı temel felsefeye göre, eğitim sistemi içerisinde programın asıl uygulayıcıları olan öğretmenlerin en önemli rolü, öğrencilerin bir konuya ilişkin ne bildikleri ve onlara neler öğretilmesi gerektiği üzerinde değil de, daha çok performansları üzerinde odaklanarak nasıl daha kolay öğrenebildikleri üzerinde durmalarıdır. Bu nedenle, öğrenme-öğretme ortamlarının düzenleyicisi rolünde olan öğretmenler, kazanım ya da kazanımlara yönelik etkinlikler hazırlarken, öğrencilerin öğrenme stillerini ve farklı zekâ alanlarını da tanıması gerekmektedir (Güven, 2005:251,253). Böylece öğrencilerin bilgiyi örgütlemeleri ve anlamlandırmaları sağlanmış olacaktır. Bu bağlamda, çoklu zekâ alanlarına dönük etkinliklerin önemi ortaya çıkmaktadır.

Geleneksel anlamda zekâ, sözel/dilsel ve mantıksal/matematikselsel yetenekleri sınırlı bir ranj dahilinde ölçen zekâ bölümü (IQ) olarak tanımlanmaktadır (Christison, Kennedy, 1999). Çoklu zekâ teorisinde ise (Gardner, multiple intelligences theory), bir insanın yetenek repertuarının bir takım sözel ve sayısal becerilerin çok ötesinde olduğunu vurgulamaktadır (Saban, 2002:6). Çoklu zekâ kuramına göre; her insan sözel-dilsel, mantıksal-matematikselsel, görsel-uzamsal, müziksel-ritmik, bedensel-kinestetik, sosyal-kişilerarası, içsel-özedönük ve doğacı zekâ olmak üzere sekiz zekâ alanına sahiptir (Akt.Oral, Öner, 2005:968). Daha sonra bu sekiz zekâ alanına “varoluş zekâsı” olarak adlandırılan bir alan daha eklenmiş ve zekâ alanları dokuza çıkmıştır (Şahin ve diğerleri 2005:995). Bu çoklu zekâ alanları ile ilgili bilgiler aşağıda özetlenmiştir (Başaran, 2004:7-9):

- ✓ **Sözel/Dil zekâsı:** Bu zekâ türü, sözcükler zekâsı ya da bir dilin temel işlemlerini açıkça kullanabilme yeteneği olarak belirtilmektedir. Okuma, yazma, dinleme ve konuşma ile iletişim sağlamak bu zekânın en belirgin özelliğidir.
- ✓ **Mantık/Matematikselsel zekâ:** Mantık/matematikselsel zekâ, sayılar ve akıl yürütme zekâsı olarak belirtilmektedir. Tümdengelim ve tümevarım kullanarak akıl yürütme, soyut problem çözme ve bir biri ile ilişkili kavramlar ve düşünceler arasındaki karmaşık ilişkiyi anlama yeteneği ya da benzer yönleri arama zekâsı olarak belirtilmektedir.
- ✓ **Görsel / uzamsal zekâ:** Bu zekânın, resimler ve imgeler zekâsı ya da görsel dünyayı doğru olarak algılama ve kişinin kendi görsel yaşantılarını yeniden yaratma kapasitesi olduğu belirtilmektedir.

- ✓ **Müzik / ritim zekâsı:** Bu zekâ türü, ton, ritim ve tını ayırt etme zekâsı olarak belirtilmektedir. Kişinin bir müzik örüntüsüne ya da melodiye duyarlılık derecesi ve coşkusal tepki verme yeteneği ile başladığı ileri sürülmektedir.
- ✓ **Bedensel / Kinestetik zekâ:** Bu zekâ türünün, beden hareketlerini kontrol etmeyi ve yorumlamayı, fiziksel nesnelere ile uğraşmayı, beden ve zihin arasında bir uyum oluşmayı sağladığı ileri sürülmektedir.
- ✓ **Sosyal zekâ:** Sosyal zekâ, diğerlerini anlama ve etkileşme kapasitesi olarak belirtilmektedir.
- ✓ **Özedönük zekâ:** Bu zekâ türü, kendilik bilgisi ya da kendini tanıma zekâsı, ya da kendini bilme ve kendi yaşamı ve öğrenmesi ile ilgili sorumluk alma yeteneği olarak belirtilmektedir.
- ✓ **Doğa zekâsı:** Gardner'in, yedi özgün zekâyı 1995 de eklediği sekizinci zekâ türü olan doğa zekâsının bireylerin, çevredeki bitki ve hayvanların türlerini fark ettiklerinde ve alt türleri sınıflandırdıklarında ortaya çıktığı belirtilmektedir. Bu zekâ türünün, çevredeki doğal dünyayı algılama, beğenme ve anlayabilme ile doğrudan ilişkili olduğu belirtilmektedir.

Gardner, çoklu zekânın bir eğitim hedefi olmadığını, zekâ alanlarının hedeflere ulaşmada güçlü bir araç olduğunu belirtmektedir (Akt. Ocak ve diğerleri, 2005:989) Çoklu zekâ teorisi, çoğu yerlerde yanlış anlamalara sebep olmuştur. Bazı eğitimciler, çoklu zekâ teorisine dayalı ders plânlarını incelediğinde, derslerin aktif öğrenme stratejilerini içerdiğini ve çoklu zekâ teorisinin yeni bir öğretim yöntemi olamayacağını savunmuştur. Oysa çoklu zekâ teorisi algılandığı gibi bir öğretim yöntemi veya öğrenme modeli değildir. Çoklu zekâ teorisi insanların öğrenme ve öğretmeye farklı yaklaşımlar geliştirmeleri için zekâ alanlarının kullandığı bir teoridir (Akt. Köroğlu, Yeşildere, 2004: 28). Eğitim sistemindeki gelişmeler ışığında yeni öğretim programları da çoklu zekâ kuramını temel alarak hazırlanmaktadır. Öğrenme-öğretme süreci çoklu zekâ kuramı temel alınarak düzenlenmekte ve ders planları buna göre hazırlanmaktadır (Erdem, Demirel 2005:984). Bu bağlamda öğretmenler, tespit edilen hedeflere ulaşabilmek için, öğretim sürecinde farklı öğretim etkinlikleri düzenlemek durumundadırlar. Öğretmenlerin öğretim etkinliklerini düzenlerken de bazı becerilere sahip olması gerekmektedir (Yeşil, 2005:769). Buradan hareketle çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının hangi zekâ alanlarına daha yatkın olduklarının tespit edilmesi ve öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde

kullanırken zorlanıp zorlanmayacaklarını düşündükleri zekâ alanlarının ortaya çıkarılmasıdır.

Yöntem

Araştırmanın evreni, 2005-2006 öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin tamamıdır. Örneklem ise 2005-2006 öğretim yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda son sınıfa devam etmekte olan 212 öğretmen adaydır. Örneklem %71,2 (f=151)'si kız, %28,8 (f=61)'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Öğretmen adaylarının hangi zekâ alanlarına daha yatkın olduklarının tespit edilmesinde eğitimciler için çoklu zekâ alanları envanteri (Saban 2002:28-33) kullanılmıştır. Envanterin bu örneklem grubundaki uygulanması sonucunda alpha değeri 0,79 olarak bulunmuştur. Ayrıca, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken zorlanıp zorlanmayacaklarını düşündükleri zekâ alanlarının tespit edilmesinde ise başka bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Öğretmen adaylarına “sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken zorlanıp zorlanmayacağınızı düşündüğünüz zekâ alanlarını belirtiniz” ifadesinden sonra öğretmen adaylarından sekiz zekâ alanıyla ilgili olarak “zorluk yaşamam / zorluk yaşamam / kararsızım” seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının uygulanması Nisan 2006 tarihinde gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtabilmeleri ve dolayısıyla da güvenilirliği arttırmak için cevap kağıtlarına isim yazmamaları istenmiştir. Ölçme araçlarından sağlanan verilerin çözümlenmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Araştırma, örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının doğru ve içten cevap verdiği ve çoklu zekâ envanterinden sağlanan verilerin bu konuda yeterli olduğu sayıltılarına dayanmaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları ise, örnekleme oluşturan 212 son sınıf öğrencisi ve kullanılan ölçme araçlarıdır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, veri toplama araçlarının uygulanmasıyla elde edilen bulgular yer almaktadır. İlk olarak çoklu zekâ alanları envanterinden elde edilen bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Çoklu Zekâ Alanları Envanterine Göre Öğretmen Adaylarının Zekâ Alanları ve Bu Alanlarındaki Gelişmişlik Düzeyleri

Çoklu Zekâ Alanları	Ortalama	Standart Sapma	Gelişmişlik Düzeyi
Mantıksal/matematikselsel	27,05	5,6817	Gelişmiş
Görsel/uzamsal	26,26	5,6370	Gelişmiş
Sosyal	25,63	5,6120	Gelişmiş
Bedensel	25,45	5,5050	Gelişmiş
Özedönük	25,17	5,3923	Gelişmiş
Müzikal/ritmik	23,00	8,5421	Orta düzeyde gelişmiş
Sözel/dilsel	22,91	5,4434	Orta düzeyde gelişmiş
Doğa	21,25	7,3653	Orta düzeyde gelişmiş

Eğitimciler için çoklu zekâ alanları envanterinde; 0-7 puan arası “gelişmiş değil”, 8-15 arası “biraz gelişmiş”, 16-23 arası “orta düzeyde gelişmiş”, 24-31 arası “gelişmiş” ve 32-40 arası “çok gelişmiş” düzeyini ifade etmektedir. Buna göre Tablo 1 incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının doğa zekâsı, sözel zekâ ve müzikal zekâlarının “orta düzeyde gelişmiş” olduğu, diğer zekâ alanlarının ise “gelişmiş” olduğu görülmektedir. Ocak ve diğerleri (2005) ise çalışmalarında, sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının baskın zekâsının, doğacı zekâ olduğunu, ancak mantıksal ve sosyal zekâ alanların da birbirine eşit ve yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Canoğlu (2005) ise; sözel-dilsel zekâ ve görsel-uzamsal zekâ alanları “çok gelişmiş ve gelişmiş” öğrencilerin toplam oranının yüksek olduğu, müziksel-ritmik zekâ ve doğacı zekâ alanları “çok gelişmiş ve gelişmiş” öğrencilerin toplam oranının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Çoklu zekâ alanları envanteri sonuçları değerlendirilerek, cinsiyet değişkeninin etkisini sorgulamak amacıyla “Bağımsız Örneklemeler için T Testi” yapılmış ve sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir. Buna göre, mantıksal/matematikselsel zekâ ve bedensel zekâ alanlarında 0.01 düzeyinde erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ayrıca doğa zekâsı alanında yine erkekler lehine 0.05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmaktadır. Diğer zekâ alanları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

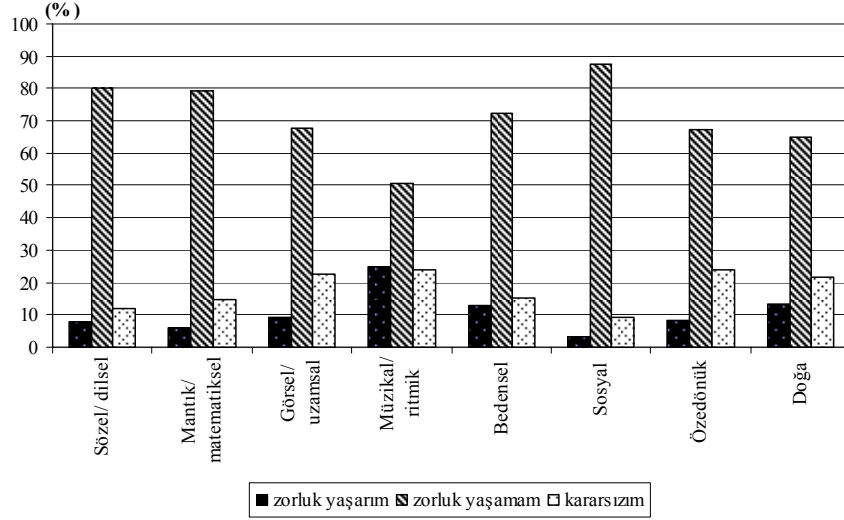
Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken zorlanıp zorlanmayacaklarını düşündükleri zekâ alanlarının tespit edilmesinde ise daha önce de belirtilen sekiz maddelik bir soru listesi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde zorluk yaşayacaklarını düşündükleri zekâ alanları Grafik 1’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Bağımsız Örneklem için Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan T - Testi Sonuçları

Grup		N	\bar{x}	S.S.	t	P
Sözel /dilsel	Erkek	61	22,85	5,1181	-0,09	0,928
	Kız	151	22,92	5,5858		
Mantıksal/matematiksel	Erkek	61	28,73	5,4065	2,798	0,006**
	Kız	151	26,36	5,6645		
Görsel/uzamsal	Erkek	61	26,32	5,6442	0,112	0,911
	Kız	151	26,23	5,6527		
Müzikal/ritmik	Erkek	61	22,65	8,7538	-0,372	0,71
	Kız	151	23,13	8,4806		
Bedensel	Erkek	61	26,95	5,0906	2,559	0,011**
	Kız	151	24,84	5,5655		
Sosyal	Erkek	61	26,52	4,8635	1,476	0,141
	Kız	151	25,27	5,8639		
Özedönük	Erkek	61	25,26	4,6936	0,166	0,868
	Kız	151	25,12	5,6643		
Doğa	Erkek	61	22,93	7,19	2,128	0,034*
	Kız	151	20,57	7,3498		

** 0,01 düzeyinde anlamlı fark vardır.

* 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır.

Grafik 1. Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Derslerindeki Etkinliklerde Zorluk Yaşayacaklarını Düşündükleri Zekâ Alanları

Grafiğe göre, sınıf öğretmeni adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken en çok zorluk yaşayacaklarını düşündükleri zekâ alanı, müzik zekâsıdır. Ayrıca sınıf öğretmeni adayları, doğa zekâsını ve bedensel zekâyı sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken zorluk yaşayacaklarını düşünmektedirler. Bununla beraber, öğretmen adaylarının büyük bir kısmı etkinliklerde sosyal zekâ alanını kullanırken zorluk yaşamayacaklarını düşünmektedir. Öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanının gelişmiş olması olumlu bir sınıf atmosferinin yaratılmasını ve öğrencilerin sosyal bilgiler derslerindeki kazanımları daha çok içselleştirmelerini sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının büyük bir kısmı derslerdeki etkinliklerde, sözel ve mantıksal zekâ alanlarını rahatlıkla kullanabileceklerini düşünmektedir. Son olarak, cinsiyet değişkenine göre yapılan Chi-Square test sonuçlarında ise, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde zorluk yaşayacaklarını düşündükleri çoklu zekâ alanları arasında, özedönük zekâ alanı dışında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada; öğretmen adaylarına uygulanan çoklu zekâ alanları envanterine göre, sınıf öğretmeni adaylarının doğa zekâsı, sözel zekâ ve müzikal

zekâlarının “orta düzeyde gelişmiş” olduğu, diğer zekâ alanlarının ise “gelişmiş” olduğu tespit edilmiştir. Zekâ alanlarındaki toplam puanların cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan T testi sonuçlarına göre ise mantıksal/matematikselsel zekâ, bedensel zekâ ve doğa zekâsı alanlarında erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. Diğer zekâ alanları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Çalışmada ayrıca, öğretmen adaylarının büyük bir kısmının etkinliklerde sosyal zekâ alanını kullanırken zorluk yaşamayacaklarını düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının büyük bir kısmı derslerdeki etkinliklerde, sözel ve mantıksal zekâ alanlarını rahatlıkla kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken en çok zorluk yaşayacaklarını düşündükleri çoklu zekâ alanı ise müzik zekâsıdır. Ayrıca sınıf öğretmeni adayları, doğa zekâsını ve bedensel zekâyı da sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde kullanırken zorluk yaşayacaklarını düşünmektedirler. Cinsiyet değişkenine göre yapılan Chi-Square test sonuçları, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler derslerindeki etkinliklerde zorluk yaşayacaklarını düşündükleri çoklu zekâ alanları arasında, özedönük zekâ alanı dışında anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir.

Öğretim süreci açısından bakıldığında, çoklu zekâ teorisi, bir öğretmenin kendi güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmede ve sahip olduğu öğretim anlayışının sekiz farklı zekâ alanı ile nasıl bağdaştığını anlamada kullanılabilir etkili bir modeldir. Muhtemelen bir öğretmen, kendisinde görsel zekâ alanının çok iyi gelişmemiş olmasından dolayı, sınıftaki sunuları sırasında tahtaya resim çizmekten veya yüksek düzeyde grafiksel materyalleri kullanmaktan kaçındığını fark edecektir. Benzer şekilde sınıfta işbirliğine dayalı öğrenme etkinliklerine sıkça yer veren ve öğrenciler arasında işbirlikçi çabaları özendirilen bir öğretmen bunun temel sebebinin muhtemelen kendisinin sosyal zekâ alanında daha gelişmiş olmasından kaynaklandığını fark edecektir (Saban, 2002: 34).

Bir öğretmenin sekiz zekâ alanının hepsinde de uzman olmak zorunda olmamasına rağmen, onun sınıfta tipik olarak uygulamaktan çekindiği çeşitli zekâ alanlarına ait etkinlikleri nasıl gerçekleştireceğine dair yararlanabileceği kaynakları bilmesi ve bu kaynaklardan nasıl yararlanacağını farkında olması büyük önem arz etmektedir (Saban, 2002: 34). Bireye ait tüm bu zekâ alanlarının aynı düzeyde olması çok güç bir ihtimaldir. Ancak doğru öğretim teknikleriyle zekâ alanlarının geliştirilebilirliği yapılan birçok çalışmayla gösterilmiştir (Gök, Harmandar, 2002: 974). Sekiz zekâ alanı yoluyla, öğrenme fırsatları birleştirilirse öğrenciler akademik olarak daha başarılı olmakta, kendi öğrenme stratejilerinin farkına varmakta ve kendilerine olan

güvenleri artmaktadır. Bu nedenle, öncelikle öğretmenlerin, çoklu zekâ alanlarını kendi derslerinde kullanabilecek düzeyde eğitim almaları gerekmektedir (Akt. Köroğlu, Yeşildere, 2004:39). Bunun için sınıf öğretmenliği lisans programında, öğretmen adaylarının sınıf ortamında kullanabilecekleri çoklu zekâ etkinliklerine önem verilmelidir.

Öğretmen adaylarının zekâ alanları saptanarak geliştirilmek istenen zeka alanlarına yönelik etkinlikler planlanmalıdır. Sınıf öğretmeni adaylarına lisans eğitimleri boyunca çoklu zekâ alanlarının her birinde kendilerini ifade etmeleri için olanaklar sunulmalıdır. Öğrenen adaylarına sosyal bilgiler öğretimi derslerinde çoklu zekâ etkinlikleriyle ilgili bireysel ya da grup proje ödevleri verilerek kendilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır. Sınıf ortamındaki öğrenciler farklı zekâ alanlarına eğilimli olabileceğinden, sosyal bilgiler derslerinde yapılacak olan etkinlikler öğrencilerin tüm zekâ alanlarına hitap edecek şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Çoklu zekâ teorisinden yararlanarak tüm zekâ alanlarına hitap eden etkinlikler planlanmasıyla derslerin daha verimli geçeceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Barth, J. L.; Demirtaş, A. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi Kaynak Üniteler. Ankara: YÖK Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi. 1997.
- Başaran, I. Etkili Öğrenme ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir İnceleme. Ege Eğitim Dergisi. (5) 5-12. İzmir: Ege Üniversitesi. 2004.
- Canoğlu, İ. Eğitim Teknolojilerinden Yararlanarak Çoklu Zekanın Öğretimde Kullanımı Üzerine Bir Uygulama. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 1009-1014
- Christison, M.A.; Kennedy, D. Multiple Intelligences: Theory and Practice in Adult ESL. ERIC Identifier: 1999
- Erdem, E.; Demirel, Ö. Çoklu Zeka Kuramına İlişkin Öğretmen Görüşleri. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 984- 988
- Gök, D.; Harmandar, M. Çoklu Zeka Teorisine Göre Hazırlanmış Isı ve Işık Ünitesinin Öğrenci Başarısına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 973-976
- Güven, S. Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımına Göre Hazırlanan 2004 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Programının Uygulanmasında Sınıf Öğretmeninin Rolü. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 251-254

- Köroğlu, H.; Yeşildere, S. İlköğretim Yedinci Sınıf Matematik Dersi Tamsayılar Ünitesinde Çoklu Zeka Teorisi Tabanlı Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 24 (2). 25-42. Ankara: Gazi Üniversitesi. 2004
- MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. Sosyal Bilgiler Dersi 4. ve 5. Sınıf Program Yenileme Çalışmaları. Ankara: İlköğretim Programları. 2005. (www.meb.gov.tr)
- Ocak, G.; Ocak, İ.; Leblebiciler, N. H., Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Çoklu Zeka Çeşitleri Ve Bölüm Puan Türleri Arasındaki İlişki. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 989-994
- Oral, B.; Öner, M. Tam Öğrenme Destekli Çoklu Zeka Kuramının Fen Bilgisi Öğretiminde Uygulanması. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 968- 972
- Saban, A. Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim. Ankara: Nobel Yayınevi. 2002.
- Şahin, İ.; Ulusoy, Y.; Turan, H. Çoklu Zeka, Baskın Beyin, Yetenek ve Kaygı Değişkenleri İçin Korelasyon Çalışması. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 995-1000
- Yeşil, S. Aday Öğretmenlerin Öğretimde Yöntem Becerilerine Sahiplik Düzeyi. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler. Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 2005. ss. 769-773

The Views of Classroom Teacher Trainees on Benefiting From Multiple Intelligences in Social Studies Classes

Summary

In the light of the developments in education system, new curriculums are designed taking the multiple intelligences theory as a base. The teaching and learning processes are arranged in consideration of the theory and lesson plans are prepared according to its principles (Erdem, Demirel 2005:984). In this context, the aim of the present study was to determine which intelligences classroom teacher trainees are inclined to and find the intelligences that the trainees think they would have difficulties when trying to benefit from them during the activities in social studies classes.

The sample group consists of 212 teacher trainees who were in their last year in the 2005-06 academic year at Uludag University, Education Faculty, Elementary Education Department. To determine the intelligences the

teacher trainees were inclined to, the multiple intelligences inventory for educationalists (Saban, 2002: 28-33) was used. Besides that, another data collection instrument was used to determine the intelligences the trainees thought they would have difficulties in case of benefiting during the activities in a social studies class. In it, following the statement “Specify the intelligences you think you would have difficulties if benefiting from them in the activities in social studies classes”, trainees are asked to tick one of the options that are “I would have difficulties”, “I would not have difficulties” and “Not sure” considering eight of the intelligences.

According to the multiple intelligences inventory used in this study, it was found that the naturalist, linguistic and musical intelligences of the teacher trainees were at middle level while they had high levels in terms of the others in the intelligences list. According to the results of the T test done to compare the total scores in respect of the gender variable, there was a significant difference for boys regarding logical/mathematical, kinesthetic and naturalistic intelligences. There was not any other significant difference between the genders in terms of the rest of the intelligences.

It was also found that most of the trainees did not think they would have any difficulties when benefiting from the social (interpersonal) intelligence during activities. Moreover, most of them stated that they could easily make good use of linguistic and logical intelligences in classes. The intelligence they thought to be most problematic to make use of was the musical intelligence. Besides that, they thought they would have some problems when benefiting from naturalistic and kinesthetic intelligences in social studies classes. The Chi-Square test results done based on the gender variable suggest that, except for the intrapersonal intelligence, there was no significant difference between the intelligences the trainees thought they would have difficulties when trying to make use of during the activities in social studies classes.

Though a teacher does not have to be proficient at all of the eight intelligences, it is highly important for him to know how to find and use the sources that would guide him through doing the multiple intelligences activities he has always been hesitant to do (Saban, 2002: 34). It is a faint possibility that a person might have all those intelligences at the same level. However, many studies have shown that the intelligences can be improved with correct teaching techniques (Gök, Harmandar, 2002: 974). If learning opportunities are combined with the principles of those eight intelligences, students can be more successful academically, discover their own learning strategies and feel more self-confident. Therefore, teachers in the first place should be trained about multiple intelligences, which they could make use of

in their own classes (Cited in Krođlu, Yeşildere, 2004: 39). In the elementary education undergraduate programs, the multiple intelligences activities that teacher trainees could use in classrooms should be attached much more importance. Teacher trainees should be assigned individual or group-work projects about multiple intelligences activities to be done in social studies classes. As students in a classroom might tend to have different intelligences, the activities to do in social studies classes should be planned and implemented with the aim of enabling students to demonstrate all the intelligences. It is thought that lessons would be much more efficient if the activities stimulating all the intelligences were planned in consideration of the multiple intelligences theory.